

СЕНАТСКА КОМІСІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД КОМУНІСТАМИ В УРЯДІ

Вашингтон. — Сенатська підкомісія внутрішньої безпеки перестерігає, що совєтська міжнародна змова успішно організувала просищення комуністів до американського уряду, а також роз'яснює, що це не цілком було випадком. Підкомісія перестерігає, що комуністична змова на просищення американського уряду своїми агентами становить "справжню загрозу" для безпеки З'єднаних Держав та закликає до продовження слідства проти підпільної акції комуністичної п'ятої колонії в уряді, яка почалася ще 20 років і яка триває досі. Рівночасно стверджує, що комуністична інфільтрація в уряді діяла майже без перешкод, аж доки про справу не почав досліджувати Конгрес. З проголошення сенатської підкомісії звідомлення, що має 50 сторінок і базується на багатьох записаних свідченнях, виходить, що комуністи доклали максимум зусиль, щоб просищати своїми агентами всю адміністрацію З'єднаних Держав, від найвищих урядових посадовців, а на найнижчих у Вашингтоні кімнатах. Згідно з твердженнями підкомісії, комуністи отримували всю необхідну увагу з боку адміністрації, щоб продиктувати своїм агентам в департамент оборони, а також до урядової політики в сільськогосподарстві, індустрії, робітничих і т. п. справах. Комуністи через своїх агентів намагалися дістатися і до американського представництва в Об'єднаних Націях та інших міжнародних організаціях. Це просищення уряду комуністичними агентами досягло жахливих розмірів головним чином після другої світової війни. Комуністичні агенти були здобули доступ не тільки до всіх важливих департаментів уряду, але "були

сколонізували ключові конгресові комісії, беручи участь в укладанні законів, перепоряджуванні слідства та в посагах конгресових звітів. Вони були дорадниками членів уряду, писали для них промови та репрезентували їх в міжурядових агенціях. Вони практично брали участь в усіх нарадах, на яких державні музи намагалися визначити майбутність" — сказано в звідомленні сенатської підкомісії. В цьому звідомленні також сказано, що ця інфільтрація комуністів в американський уряд відбувалася претизно організованою системою, при чому комуністичні агенти, намагалися здобути відповідні пости в федеральному уряді, звичайно покладалися на рекомендації тих агентів, що вже в уряді працювали. Дійшло до того, що комуністи в уряді признавали один одного до всіх країв і міжнародних місць, пильнували взаємно комуністичної лояльності й один одного об'являли, покладаючись на відоме П'яте Доповнення до Конституції, коли проти них велися доведення. Федеральне Бюро Інвестицій — сказано в звідомленні — швидко здобувало потрібні інформації про цю підпільну діяльність комуністичної п'ятої колонії в уряді і передавало свої звідомлення відповідним урядам, але й ці звідомлення у великій частині попадали в руки комуністів і зникали, бо за даними ЕФБІА було тільки викриття агентів, а не усунення їх чи робота будь-якої іншої рекомендації. Тому вони відповіли на брехню відповідної протипації енадас на сам уряд. Першу свою явчу створили комуністи в департаменті сільськогосподарства за часів президента Рузвельта, коли на чолі того департаменту стояв Генрі Воллес. Після вони поширилися й на інші департаменти. Сенатська підкомісія поробила низку нових рекомендацій для повного викриття та усунення комуністичних змовників з уряду. До тих рекомендацій, крім ухвалення відповідних законів, належить пропозиція відібрати комуністам можливість засновувати П'яте Доповнення Конституції.

БІЛИЙ ДІМ ВСТАНОВЛЮЄ СІТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Вашингтон. — Білий Дім риння створити на ключових постах у всій країні широку сітку господарських спостерігачів і дорадників, що матимуть за завдання спостерігати місцевий розвиток у всіх "важливіших" ділянках господарства та приготувати Білому Дому відповідні звідомлення й рекомендації. Ці господарські спостерігачі та дорадники звитуватимуть урядові кожного місяця і об'єднані з-поміж найкращих господарських спеціалістів, на базі рекомендацій місцевих банкірів, підприємців, провідників робітництва та політиків у поодиноких місцевостях. Крім того, в половині наступного місяця має відбуватися у Вашингтоні конференція провідних бізнесменів, фермерів і робітничих провідників, яка спільно з сенатською Комісією Банківництва і Валюти обговорить фінансові вигляди міжнародної торгівлі. В ділянці перебірки господарства країни працює вже низка інших урядових агенцій. Завданням нової сітки господарських спостерігачів буде доповнювати спостереження й звіти існуючих агенцій відповідними звідомленнями з місць, зокрема звідомленнями про загальний господарський розвиток, про відкриття нових і закриття існуючих підприємств, про вимоги робітництва, наявність кредитів, про місцеві ціни і т. п. Ці спостерігачі, зокрема, інформуватимуть про робітничі відносини, а їхні звіти з місць допоможуть урядові передбачати можливості розвитку в країногосподарстві та відповідно регулювати його.

Вашингтон. — Редатор "Трентонського Таймсу", Дж. Керні заявив, що сенатор Джозеф МекКарті загрожує існуванню незалежної американської преси, коли виступав проти критики своєї праці в Сенатській провідній комісії, часописами "Нью Йорк Пост".

Редатори різняться в оцінці сенатора Мек Карті

Вашингтон. — Редатор "Трентонського Таймсу", Дж. Керні заявив, що сенатор Джозеф МекКарті загрожує існуванню незалежної американської преси, коли виступав проти критики своєї праці в Сенатській провідній комісії, часописами "Нью Йорк Пост".

Вашингтон. — Редатор "Трентонського Таймсу", Дж. Керні заявив, що сенатор Джозеф МекКарті загрожує існуванню незалежної американської преси, коли виступав проти критики своєї праці в Сенатській провідній комісії, часописами "Нью Йорк Пост".

Перебудовують західню частину ньюйоркського "даунтауну"

Нью Йорк, Н. Й. — Комісія для очищення ньюйоркських нетрів, яка існує при посадці Нью Йорку повідомляє, що планується перебудова західньої частини ньюйоркського "даунтауну", на південь Парку Вашингтона. Перебудова має бути переведена в той спосіб, щоб не спотворити історичного вигляду цієї частини міста. Мають побудувати три групи будівель. В першій групі, що обійме дев'ять блоків на південь від Парку Вашингтона, вбудують тільки три "надбавки", в яких спорудять дев'ять чотирнадцятиповерхових будинків з 2,184 мешканцями, де одна кімната коштуватиме \$48 місячно. Ця перша група будинків сагатиме до Західньої Третьої, Мерсер і

Вест Бродвей вулиць. В другій групі (околиця Гавестон вулиці) управа міста планує вбудувати так звані "домі Мері К. Сімонів", що сагатимуть до Спрінг вулиці, і Америка Авеню і матимуть мешканця для 1,440 родин; одна кімната в цих мешканцях коштуватиме від \$9 до \$12. В третій групі, від Спрінг вулиці до Брум вулиці вбудують мешканця для 432 родин. Ціні мешканця в цій групі будуть дещо вищі. Не всі вони будуть в цьому терені розібрані. Деякі будуть збережені, наприклад, Торговецька школа Ньюйоркського університету, деякі церкви тощо. Ця частина міста, після перебудови, матиме широкі обсажені деревами вулиці й парки.

Білоруський православний єпископ проти неделімиського єпископа Нікона

Владика Василь, єпископ Білоруської Православної Автокефальної Церкви в ЗДА, оголосив у "Нью Йорк Таймсі" 23-го ч. м. в рубриці "Листи до Редакції" заяву проти російського православного єпископа Нікона, який таким самим шляхом поручає американцям не піддержувати "сепаратистичних" змагань підсостенних народів, бо — мовляв — тільки при допомозі самих росіян можна найлегше позбутися комуністичного режиму. Єпископ Василь звертає увагу, що демократична ідея не може примиритися з принципом, що свобода є допускальною тільки для одних народів, а не для інших. Коли росіяни хочуть свободи для себе самих, то не повинні заперечувати того права й іншим народам. Жадати, щоб З'єднані Держави виявляли свою приязнь до Росії піддержуванням її імперіалістичних аспірацій у відношенні до інших підбятних народів — це проти американських життєвих звичаїв.

Вашингтон. — Іранський шах у своєму зверненні заявив, що його країна стане на порозі фінансової катастрофи, якщо негайно не дістане грошової допомоги із закордоню. Офіційні кола заявили, що цю справу може вирішити лише президент Айсенгавер, коли Іран урядово попросить американської допомоги. До

КОНЦЕРТ МІНСЬКОГО — УСПІШНА ІМПРЕЗА В СОЮЗІВЦІ

Концерт відомого нашого співака — баритона Михайла Мінського, що відбувся минулої суботи в рамках щорічних культурних і розвагових імпрез в Союзістів, належав до найуспішніших того року імпрез у цій важко-відпочинковій оселі У-крїнського Народного Союзу. Співак, якому компаніяювала на фортепіані п. Леся Вахнянин, виконав: Лисенка — "У мене був коханий, рідний край", Балторовича — "Зелені гори", Стеценка — "Пісня про Сірка", Заремби — "Дивлюсь я на небо", Лисенка — "Возмемне поле" в першій частині концерту, та в другій: романс "Ти не прийди", народну пісню в обр. Фоменка "Ти казала, Л. Лепкого (слова і музика), "Фіалки сині", Ревуцького — "Перепеличку", та Ярославенка — "Ой, у полі верба". Пісню Л. Лепкого, який тепер є керівником, товариського й культурного життя в Союзісті,

співак мусів повторити, як і виконати ще один наддаток на домагання публіки. Імпреду відіграє коротко призначений голова УНС п. Дмитро Галичак, позаявляючи при цій нагоді слухачів, що на тій імпрезі przypadково присутні інші артисти, між ними відомі наші співаки п-ні Марія Лисогір і Ольга Лепкова-Ястремська, прима-балерина Валентина Перелавець, яка прийшла до Союзістів на вакаційний відпочинок, відомі зі скатиличчін співаки п-ні Гречаник та інші. П. Галичак окремо представив двох призначених професорів — дітяч: проф. Романа Смаль-Стоцького з Маркетського університету та проф. Вараша з Шікаго. Усіх призначених на концерт було коло 120 осіб.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР ІРАНУ

Лен. Фазоллаз Загеді, який покликав уряд прем'єра Моссадека та створив новий уряд, льоальний шаху Паглаві. Іранський переворот та перебрання влади ген. Загеді викликали на Заході деякі надії на можливість кращого порозуміння з Іраном та забезпечення країни перед совєтськими інтригами.

ІРАНСЬКИЙ ШАХ В ТРІУМФІ ПОВЕРНУВСЯ З ВИГНАННЯ

Тегеран, Іран. — Минулої неділі повернувся з вигнання іранський шах Мохаммед Різа Паглаві, який у столиці приготувано тріумфальне прийняття. Шах повернувся після того, як його прихильники під проводом ген. Загеді, якого він признає новим прем'єром, поклали уряд прем'єра Моссадека, що тяжіло тому змусив шаха до втечі. Вже в поворотній дорозі з Риму до Тегерану шах, зупинившись в Багдаді, заявив, що Моссадек — "лихий чоловік" і що він буде суджений за найвищий злочин, яким там вважається збройний спротив шахові. За його словами перебрання влади в Тегерані до своєї столиці, шах заявив на пресовій конференції, що уряд Моссадека цілком опорожнив державну скарбницю і що Іран негачі потребує фінансової допомоги. Все ж таки Іран не може дістати тієї допомоги у формі позички, бо умови позички мусіли б бути затверджені парламентом, якого тепер немає, бо його декваліфікував Моссадек. Шах, заповідаючи низку реформ в країні, рівночасно заявив, що не зможе прийняти фінансової такої звернення не було. В червні звернувся був бувший прем'єр Моссадек з проханням про американську допомогу, але тоді цю прохання було відхилено. Деякі урядовці в Вашингтоні заявили, що фінансове положення Ірану вже вивчається і що коли надійде прохання про допомогу, то її вирішати негайно і прихильно.

Вашингтон. — Іранський шах у своєму зверненні заявив, що його країна стане на порозі фінансової катастрофи, якщо негайно не дістане грошової допомоги із закордоню. Офіційні кола заявили, що цю справу може вирішити лише президент Айсенгавер, коли Іран урядово попросить американської допомоги. До

Айсенгавер вирішить справу допомоги Іранові

Вашингтон. — Іранський шах у своєму зверненні заявив, що його країна стане на порозі фінансової катастрофи, якщо негайно не дістане грошової допомоги із закордоню. Офіційні кола заявили, що цю справу може вирішити лише президент Айсенгавер, коли Іран урядово попросить американської допомоги. До

Вашингтон. — Іранський шах у своєму зверненні заявив, що його країна стане на порозі фінансової катастрофи, якщо негайно не дістане грошової допомоги із закордоню. Офіційні кола заявили, що цю справу може вирішити лише президент Айсенгавер, коли Іран урядово попросить американської допомоги. До

В половині тижня вирішиться склад корейської конференції

Об'єднані Нації. — На початку 24 серпня була призначена дальша дебата над справою складу політичної конференції, що має заставити мир в Кореї. Останньої п'ятниці ніхто не хотів забрати слово. Існує непевність, як вибачити голосування у найважливішій тепер справі, що пологити уми членів Об'єднаних Націй: чи Індія буде запрошена взяти участь у цій конференції. У цій справі виявилось роздвоєння в таборі альянтів, бо Англія і Франція піддержують кандидатуру Індії, як найбільшій азійській "нейтральній" державі, а З'єднені Держави і проти неї, як проти держави, що не брала активної участі в корейській війні. Індія дає неопційно зрозуміти, що її залежить на тому, щоб дістати таке зрешення. Південно корейський делегат заявив, що прихильність Індії до цієї політичної конференції було б "нестерпим". Однак, він ще не сказав офіційно, чи Південна Корея залишиться би на конференції, якщо запросили туди Індію.

Об'єднані Нації. — На початку 24 серпня була призначена дальша дебата над справою складу політичної конференції, що має заставити мир в Кореї. Останньої п'ятниці ніхто не хотів забрати слово. Існує непевність, як вибачити голосування у найважливішій тепер справі, що пологити уми членів Об'єднаних Націй: чи Індія буде запрошена взяти участь у цій конференції. У цій справі виявилось роздвоєння в таборі альянтів, бо Англія і Франція піддержують кандидатуру Індії, як найбільшій азійській "нейтральній" державі, а З'єднені Держави і проти неї, як проти держави, що не брала активної участі в корейській війні. Індія дає неопційно зрозуміти, що її залежить на тому, щоб дістати таке зрешення. Південно корейський делегат заявив, що прихильність Індії до цієї політичної конференції було б "нестерпим". Однак, він ще не сказав офіційно, чи Південна Корея залишиться би на конференції, якщо запросили туди Індію.

65% альянтських вояків вернулось з комуністичного полону

Токіо. — У двадцятому дні місяця полонених вернулось ще 400 полонених альянтських вояків, у тому числі 150 американців і 250 південних корейців. Досі вернулось вже 8,200 полонених, які становлять 65% офіційно поданої комуністами цифри 12,765, як Іх вони офіційно звернули. На 3,313 американських полонених, за офіційним комуністичним списком, вернулось

1,859. Ясно, що подана комуністами цифра не відповідає дійсному числу альянтських вояків, що їх комуністи забирали в полон і з них ще не вихувались. Останні повороти подали дальші подробиці про неможливу поведінку комуністів із полоненими, при чому виявляється, що на початку війни північно-корейські комуністи були жорстокіші, як китайці.

МОСКВА ДАЄ НОВІ ОБІЦЯНКИ НІМЦЯМ

МАЛЕНКОВ ЗАПОВІДАЄ ЗВІЛЬНЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ В'ЯЗНІВ ТА ГОСПОДАРСЬКУ ДОПОМОГУ ДЛЯ СХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ

Москва. — Впродовж останніх днів тут відбулися наради між совєтським прем'єром Маленковим і совєтським міністром закордонних справ Молотовим, з одного боку, та східно-німецькими маршетами прем'єром Отто Гротеволем і його заступником Валтером Ульбрихтом, з другого. У висліді тих нарад совєтський уряд, закликаючи німців до "об'єднання проти війни", пообіцяв Східній Німеччині "широку фінансову та господарську допомогу"; головне — звільнення всіх німців, що після війни були задержані або засуджені совєтськими військовими силами за "злочини проти миру й людськості". Хоч договір в цій справі зроблено між урядами Совєтського Союзу й Східної Німеччини, проте в повідомленні про звільнення ув'язнених не розрізняє різниці між німцями зі східної й західної зон. Так само невідомо, скільки ув'язнених совєтськими німців скористав з того договору, але минулого року Москва повідомила, що вона затримала всіх 8,500 німців, хоч західно-німецький уряд обіцяв, що в совєтських в'язницях і каторжних таборах перебуває ще понад 84,000 німців. Так само невідомо, чи звільнять

усіх німців, без уяги на висвітлення призначеної їм карі та рід їхніх "злочинів". Маленков, у своїй заяві, надрукованій в совєтській пресі, закликає німців, щоб вони, після 50 років мілітаризму, який в двох світових війнах коштував їм 8,000,000 вбитих та багато мільйонів поранених, перейшли на шлях "продуктивної і творчої праці" для мирного життя та для дружби зі своїми сусідами, між якими називав в першу чергу Совєтський Союз і Францію, а далі Польщу, Чехословаччину й Англію. Маленков твердить, що Німеччина лежить на схрещенні світових шляхів і може стати головним європейським центром миру, як колишній центр війни, і що доля Німеччини лежить в німецьких руках". Закордонні уряди й дипломати, як теж і західно-німецький уряд та німецький загальний добачають в цьому доповіді, обіцянках та в нових совєтських закликах черговий совєтський пропагандистський трюк, що мав би вплинути на вибори в Західній Німеччині, які відбуються 6-го вересня. Все ж таки багато німців не приховують свого відношення до совєтської обіцянки звільнити німецьких в'язнів.

У Вашингтоні скептично прийняли совєтські уступки Східній Німеччині

Вашингтон. — Урядові кола заявляють, що дійсною оцінкою нових совєтських уступок для Східної Німеччини не можна зводити, поки не будуть докладно вивчені й більшість "концепцій". Але вже тепер можна сказати, що Совєти мусіли це зробити, бо західні альянти вже давно зрешені репаратції від Західної Німеччини, і совєтський крок не з якоюсь несподіванкою. Совєти мусіли щось зробити, щоб врятувати свій престиж після завоювання у Східній Німеччині. Один урядовець у Вашингтоні заявив, що Совєти зрешені репаратції тоді, коли заборили вже все, що можна було вилати. Не можна ж доміслювати, заявив цей урядовець. Ці "допущення" зробили Совєти саме перед виборами в Західній Німеччині, що мають відбуватися в вересні цього року. Тепер прем'єр Гротеволь зможе, принаймні на папері, хвалитися, що його маршетава держава стоїть на такому самому рівні, як інші держави сателітів.

Вашингтон. — Урядові кола заявляють, що дійсною оцінкою нових совєтських уступок для Східної Німеччини не можна зводити, поки не будуть докладно вивчені й більшість "концепцій". Але вже тепер можна сказати, що Совєти мусіли це зробити, бо західні альянти вже давно зрешені репаратції від Західної Німеччини, і совєтський крок не з якоюсь несподіванкою. Совєти мусіли щось зробити, щоб врятувати свій престиж після завоювання у Східній Німеччині. Один урядовець у Вашингтоні заявив, що Совєти зрешені репаратції тоді, коли заборили вже все, що можна було вилати. Не можна ж доміслювати, заявив цей урядовець. Ці "допущення" зробили Совєти саме перед виборами в Західній Німеччині, що мають відбуватися в вересні цього року. Тепер прем'єр Гротеволь зможе, принаймні на папері, хвалитися, що його маршетава держава стоїть на такому самому рівні, як інші держави сателітів.

У Франції страйкують тільки комуністи

Париж. — Після того, як між двома юніями французьких робітників — католицькою і соціалістичною, з одного боку, та урядом з другого — дійшло до порозуміння, члени тих юній масово повертаються до праці. Поза тим порозумінням стоїть комуністична професійна спілка, найсильніша на французьких залізничних шляхах. Вона не погодилася на заклик уряду повернутися до праці і закликала своїх членів страйкувати далі. Найповажнішими м е р и торичними

уступками уряду була згода не підвищувати віку робітників, що виходять на старечу пенсію, і забов'язання перестати докладне обслуговування життєвої столиці найгірше платної робітничої верстви, щоб її піднести вище від теперішнього рівня. Робітникам, що брали участь у страйку, виплатять за час страйку платню, за винятком тих, що допустилися саботажів або інших негідностей. Залізничники дістали повідомлення, що їх звільнять з праці, коли страйкуватимуть далі.

Летунська парада в Москві

Москва. — Впродовж 75 років летіли над Москвою совєтські з'єднання всіх родів воєнних літаків. Парада відбулася головним над летовищем Тушино біля Москви. Деякими літаками пілотували жінки. Цю летунську парадку приймали на державних трибунах найвищі державні діячі СРСР. Маленков стояв на тому місці, де раніше звичайно стояв Сталін. Були присутні також Молотов, Шверник, Мікоян, генералія із маршалом Булгаїном у провіді й ін. Серед дипломатичного корпусу був американський посол Болен. Американські коментатори зазначають, що при всій масовості різних типів літаків, обсерватори не зауважили жадних особливих нових винаходів.

Москва. — Впродовж 75 років летіли над Москвою совєтські з'єднання всіх родів воєнних літаків. Парада відбулася головним над летовищем Тушино біля Москви. Деякими літаками пілотували жінки. Цю летунську парадку приймали на державних трибунах найвищі державні діячі СРСР. Маленков стояв на тому місці, де раніше звичайно стояв Сталін. Були присутні також Молотов, Шверник, Мікоян, генералія із маршалом Булгаїном у провіді й ін. Серед дипломатичного корпусу був американський посол Болен. Американські коментатори зазначають, що при всій масовості різних типів літаків, обсерватори не зауважили жадних особливих нових винаходів.

В СВІТІ

● Ген. Груттер, головний командувач військ НАТО, відна на тиждень до Норвегії, дани на розмови з тамтешніми військовими і цивільними чинниками у справах оборони на випадок війни.
● Італійсько-американські інженери радили у Мессіні на Сицилії над будують найдовшого у світі мосту, що сполучив би Італійський суходіл з островом Сицилія. План такого мосту запропонувала американська інженерна фірма Давіда Штейнмана.
● Ватиканським комуністичним партізанам Сонг Кван Ль, згину в одному селі у південно-західній Кореї у перестрілці з корейською поліцією. В Південній Кореї нараховується все ще коло 1,200 комуністичних партізанів, але вони терять елементарні засоби харчів і

воєнних припасів. Багато з них в останньому часі піддалися висті Ляфелде. Всі пасажирські згинули.
● Японія нараховує тепер 85 мільйонів населення. За кілька років вона буде потребувати додаткових країн поселення. Тому справа звороту Японії забрати й на підставі угоди в Ялті Курильських островів стає щораз актуальніша. Також необхідно вжити вже тепер рішучих економічних заходів, щоб оминути нужду для мільйонів японців. Говорить про це Біла Книга, видана японським урядом на підставі 5 і 1/2 річних студій.
● У Німеччині, на висоті 8 тисяч стіп недалеко містечка Зіген, вибухнув у повітрі балон, що містив 4-ох пасажирів. Рештки балону разом із кошиком кабіною впали в місце-

Вогелер домагається \$500,000 відшкодування

Нью Йорк, Н. Й. — Бувший політичний комуністичний в'язень у Будапешті Роберт А. Вогелер вніс судову скаргу проти Міжнародної Телефонічно-Телеграфічної Спілки, в якій домагається \$500,000 відшкодування за те, що він мучився 17-місячів у комуністичній мадярській тюрмі. Адвокат Вогелера Джейкоб Розенберг стверджує, що Міжнародна Телефонічно-Телеграфічна Спілка несе правду відповідальність за ув'язнення Вогелера, і що вона спричинила в деякій мірі у-

в'язнення Вогелера. Сам Вогелер досі не вніс скарги, бо не хотів шкодити англійському громадянину Сандерсові, якого аж тепер звільнено з мадярської тюрми. Відносини Вогелера з цією спілкою погіршалися в останньому часі, але адвокат Розенберг не хотів сказати, чи Вогелер сам зрештував за праці в цій спілці, чи його звільнили. Вогелер заявив, що його скарга виявляє цікаві подробиці, головним чином про те, що ділялося з Вогелером до того часу, поки він був арештований.

В АМЕРИЦІ

● 24 серпня бувший президент Труман промовляв на 32-річній збірці Американських Воєнних Інвалідів. Ці збори зішлюють усіх тих, що згинули в американських війнах, зокрема в Корейській війні.
● Управління міста Джерсі Сіті задуває заборонити продаж книжки д-ра А. Кіксі під заголом "Сексуальна поведінка жінки в американській дружині" 14 вересня. М. Р. Урлик з цієї книжки посилаються в щоденних часописах.
● Медичник Каледж Ньюйоркського університету запрошує в 1953 р. трих закордонних професорів на одніорічні шкільні: д-ра Клейстона з Брюсселя, д-ра Соломона з Дубліну і д-ра МекМагона з Б'єрнінгтона.

● В минулому році американська армія завоювала дол. 13,000 внаслідок поліпшення, запроєктованих військовими і цивільними урядовцями. Цивільні урядовці дістали за свої проєкти винагороду в висоті дол. 282,520. Військові урядовці не можуть діставати окремі грошові нагороди.
● Згоді офіційно одну з найбільших приватних збірок монет у Сан Бернадіно в Каліфорнії. Шкода становить дол. 250,000. Ця збірка є власністю Герберта Фейнберга.
● Масштабний морський Гарольд Волл не високо оцінює фінансові злочини, що його пограбували в цьому місті. Цей морський лідер по всіх портах світу, де його не раз пограбували дощаста, а в Філадельфії злочин не знайшли у нього навіть гаманця з 60-ти дол.
● Тексаский фермер твердить, що найкращий спосіб боротьби з незаконним коширничним сезономним "наїзом" мексиканських робітників — полегшення процедури законного приїзду цих робітників.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: SUBSCRIPTION RATES:

На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРАВОПОРЯДОК

Правопорядок — це слово, яке дуже часто і в усіх відмінках повторюється в українській пресі та в розмовах, але яке не завжди й не всюди має практичне пристосування в українському житті та в українській політиці. Тому хочеться звернути окрему увагу на це одне класичний приклад правопорядку та громадсько-політичної зрілості в американському житті. Цей приклад дав тепер переможений у виборах на президента демократичний кандидат Адлі Е. Стивенсон.

Уже під час виборів, як і перед ними, Стивенсон здобув собі велику популярність та симпатії американського народу, включно з його політично-партийними противниками, гідним відношенням до своїх суперників. У передвиборчій кампанії Стивенсон нещадно критикував їхні недоліки, але при цьому ніколи не промовчував їхніх досягнень. Цим він у великій мірі й сам собі, полегшив свою поразку, бо ж програє не з противником, якого уважав за ніщо й якого недоцінював, але із сильним контрагентом, з яким і поразка є честю.

Таке спосіб ставлення та найбільше розуміння правопорядку в житті нації виявив Стивенсон і після виборів і в своїй останній подорожі по світі. Вернувшись з тієї північної подорожі, під час якої він відвідав 30 країн, Стивенсон заявив на пресовій конференції в Нью-Йорку, що він весь час, від Японії до Британії, зустрічався з численними критиками американської політики, але сам ніколи до тієї критики не приставав. Навпаки, в усіх випадках намагався — як він це твердить — висвітлювати й виправдувати ті моменти й події, які викликали критику американського уряду, що їх критикували інші. Він не зважав на те, що в Білому Дому сидить його суперник, що в теперішній політиці республіканської адміністрації може бути багато чого такого, з чим він не погоджується й засуджує, але це не впливало на його ставлення до тієї політики під час побуту закордоном. Во, обороняючи та висловлюючи політику республіканського уряду, який виконує свою владу з волі народу, Стивенсон заступав і обороняв інтереси Америки та американської нації, як і ставивши нічого інтереси своєї партії та власних амбіцій. А свої поразки з республіканською адміністрацією Стивенсон побирав звести при першій нагоді тут, вдома. Проте, він попередив, що й в цьому випадку не думає „валити“ теперішній уряд, а тільки виконати свій обов'язок лідера „лояльної опозиції“.

Поступовість Стивенсона та його ставлення — не одинокі. З щоденного американського життя, так багатого на великі локальні суперечності, можна б наводили безліч подібних прикладів глибокого розуміння правопорядку, що позначає всі ділянки американського життя в усіх його сферах і на всіх щаблях. Америка — це велика мозаїка не тільки рас, але й думок та переконань. А проте, ця мозаїка творить єдину, гармонійну цілість у тих справах, які належать до нації, як цілість, та її найбільших інтересів. Американські партії мають свої програми й політичні платформи, але всі вони базуються на неперушних засадах Декларації Незалежності, Конституції та Хартії Прав.

Якщо б ми хотіли подивитися крізь призму американського правопорядку на подвійної події в українському політичному житті, тоді ми зрозуміли б основні причини українських невдач та загальної нашої неволі. Американці нещадні до своїх недомогань і помилок, кожна їхня передвиборча кампанія — це справжнє „чистилище“ всіх проти всіх, але це і їхня внутрішня справа, з того вони не роблять світової проблеми і не тільки не бажають собі інтервенції ззовні, але, навпаки, завжди й одностайно проти неї виступають, без уваги на те, що така інтервенція могла б бути корисна для одної з суперечних партій.

В Україні дуже часто бував навпаки. В свою партійну боротьбу вони залюбки втягають всі можливі зовнішні сили, і якби який переможений у виборах український Стивенсон поїхав у подорож до всього світу і мав нагоду зустрічатися й говорити з найвищими представниками закордонних країн, то хай кожний з нас сам дасть собі відповідь на те, чи обороняв би він ставлення й політику такого українського Айзенгавера, що переміг його й не допустив до Білого Дому в Києві. Вистачить подивитися на українську політичну еміграцію. Скільки то відомих „меморіалів“ пішло до всьляких урядів про те, хто є „єдиним репрезентантом“ українського народу у вільному світі, а скільки було сказано й написано на ту тему так, що загало про це невідомо. Звичайно, що призначений до правопорядку західний світ, зокрема Америка, ставиться з відповідними застереженнями до тих, що правопорядку не визнають і не практикують.

Фармерські квоти стабілізують ціни збіжжя

У п'ятницю минулого тижня 800,000 американських фермерів, управнених вирішити, чи продукція збіжжя має бути необмежена, більшість голосів у пропозиції проти одного заявили, що вони воліють продукувати збіжжя на підставі наперед призначених квот, щоб утримати на відповідній висоті ціну на ринку, ніж продукувати необмежену кількість і нажати себе на непевний більший прибуток з можливою втратою або зменшенням чистого заробітку. У практиці це значить, що американські фермери добровільно заявляють за „регістрацію“ і проти вільної продукції та торгівлі, як це пропонує теперішня республіканська адміністрація під керівництвом президента Айзенгавера, в протилежності до політики попередньої демократичної адміністрації під керівництвом президента Трумана.

Це доволі складна справа, оскільки початково на законі з 1938 року, званім „Акт про Рівність Пристосування“. Цей акт перший раз впровадив у ЗДА засаду забезпечення фермерам прибутку від продукції на випадок малої ціни на ринку або на випадок неурожаю на полі, одначе тільки від шістьох родів продуктів, а саме: пшениці, кукурудзи, бавовни, рису, земляних горіхів (пінат) і тютюну. Гарантія була обмежена двома обмеженнями, а саме: обмеження засіву збіжжя не більше як 15 акрів або не більшою продукцією, ніж 200 бушлів. Закон з 1949 р. гарантував фермерам рівноправність, звану „парітет“, висотою 75-90 відсотків від вкладених коштів у виробництво з ціними, що пов'язані на ринку в якомусь році. Цей доволі неясний парітет не вимагав точнішого означення так довго, як довго уряд відкуплював від фермерів надпродукцію збіжжя чи інших продуктів по повній ціні, коли надвишка продукції не вийшла понад 20 відсотків від встановленої квоти. Вирішення квоти, на підставі закону, вирішують самі фермери голосуванням, більшістю двох третин. Якщо за даше утримання квот заявляється менша кількість, тоді уряд зобов'язаний дати за безплати фермерам тільки до висоти 50 відсотків парітету.

Найбільш важлива була квота на продукцію пшениці, бо Америка експортує пшеницю на весь світ — чи то на продаж чи як дарунок зобов'язаним країнам. Одначе тому, що від десяти років уряд потребував пшениці на прохорчування армії та на поставлення чужинним країнам на підставі плану Маршала, мало хто в уряді турбувався питаннями, чи квотова засада для продажу повинна бути змінена після того, як її встановлено вперше в 1942 р., хібащо Конгрес ухвалив би найвищу підтримку парітету, тобто на 90 відсотків. Ця вдова має тривати до кінця 1954 р. і тому чойно тепер треба було подбати про вирішення агальним голосуванням фермерів, чи після того має бути втримана засада квот.

Хто мав нагоду подорожувати вдовж Гудсону, той міг зазначити, що у віддалі 30 миль на північ від Нью-Йорку стоїть закорена фльота з 75 кораблів марки „Ліберті“, які під час війни перевозили до Європи збіжжя. На цих кораблях приміщує тепер уряд збіжжя, закуплене від фермерів, як надвишку продукції для підтримання парітету. У минулому році закуплена надвишка становила 1,291,000,000 бушлів, а в червні поточного року передбачено надвишку з цього роду збіжжя на 700,000,000 бушлів. Перевіз пшениці з північних степів над Великими озерами, спершу кораблями до Вовфала, а далі залізничними поїздами до Джерсі Сіті, переважання їх на „кораблі“ і втримання в доброму стані вимагав великих державних витрат — як ось 900,000,000 дол. у минулому році. Тому секретар рільництва Езра Теффт Бенсон, використовуючи той факт, що надпродукція збіжжя в 1952 р. досягла висоти понад 20 відсотків квоти — на ділі аж 50 відсотків — організував голосування фермерів над питанням, чи має бути втримана й надалі система квот, чи може треба буде перейти на систему повної незалежності фермерського господарства від уряду. Бенсон мав надію, що йому вдасться заощадити ухвалення в бюджеті на наступний рік \$195,000,000, хоч план Трумана вимагав тільки 140,000,000 доларів. Бенсон обіцяв при цій нагоді поширити гарантію на всі фермерські продукти, але тільки до висоти 50 відсотків вкладених коштів.

Одначе фермери, настроєні великою надвишкою продукції пшениці з минулого року і надпродукцією збіжжя під час живих поточного року, пішли врозріз з своєю власною постановою з минулого року, коли їм, йдучи за передвиборчими обіцянками фер. Давіда Айзенгавера, що він постарався за безплати фермерам кошти плекання всіх родів продуктів, пішли лавою до голосування і спирали повний його переміг при приборанні президента. Своім голосуванням за втримання квот з 14 серпня 1953 р. велетенська більшість амеріканських фермерів виявила, що вона хоче цінити обмежену продукцію, одначе з гарантією повного заробітку, ніж необмежену продукцію з гарантією звороту коштів, витрачених на продукцію.

Після проголошення вислідів голосування, а саме 361,302 голосів за втримання квот пшениці в продажі, а 53,252 голосів проти, уряд і публіка були здивовані цим вирішенням, яке виявило, що не дві третини, але 87,2 відсотка голосуючих сподівались дістати по більше ніж 2,20 долара гарантованої ціни за бушель, ніж по 1,20 дол. за гарантованою, хоч в необме-

Наша трагедія

В „Свободі“ з 23 липня ц. року була надрукована стаття з Швайцарії п. А. Чернецького під заголовком: „Не примітивізуймо нашої державної політики“. Стаття цілком і дуже добре висвітлює затронуті питання, але автор несправильно робить висновки, або, висловлюючись його ж термінологією, знаходить примітивізм це питання. Так, автор згаданого статті зазначає, що не можна в нашій вільній державній політиці базуватися на нашому селі, бо село, при великому розвитку індустрії, що відбувається нині в місті, не може задавати тону в державній політиці.

Вез міста немає держави. Село завжди відстає і не сконсолідоване, завжди пленяться позода міста, а крім того без міста не може існувати, бо завжди потребує тієї продукції, що виробляє місто. Далі автор наводить приклад ЗДА, Швеції, Данії, де переміщення в політиці веде тільки місто, а у Швайцарії на сьогодні лише 20% населення живе з хліборобства, і то головне з молочарства, городництва та садівництва. А нині в східній Німеччині то підняв повстання — протест проти диктатури комуністів? Місто, а не село. І так далі.

З усім цим ми охоче погоджуємося. Місто, як правило, завжди в державі веде перед. Робітництво, скупчене по містах, краще організоване, ніж селянство, розкидане по селах, хуторах та хуторцях. Можна сперечатися на тему, чи Україна в майбутньому мусить розвиватися шляхом аграрним, а гравіо-індустріальним чи виключно індустріальним, залишивши в селах господарства замість теперішніх 66,6 відсотків населення тільки 20%, а 80% населення передати на індустрію до міста — це тема другого порядку. Але що місто скрізь веде й виступає провідною роллю в політиці — це ясно для кожного, навіть для людини, яка не займається політикою.

Інша справа, як нам бути з містом, яке покладалося в нашій вільній політиці. Чи мусимо все нашу боротьбу базувати на нашому розпорошеному селянстві, яке є, з національного і політичного боку, досить слабке, але не є таке активне як робітництво та міщанство наших міст, чи може, дієсно, як зазначає п. Чернецький, краще на сьогодні, в нашій державно-визвольній політиці, спер-

Американські „сардинки“

Європейська, а зокрема західно-німецька та швайцарська преса жваво займається питаннями комуністичної діяльності в ЗДА. При цьому вона старастяся розяснити питання, чи діяльність Слідої Комісії, що на її чолі стоїть знайомий уже у цілому світі сенатор Меркерт, є справді. А стало це питання актуальним від часу, як знайшли учений Айнштайн зазначає, що належить відмовитися від знання тим особам, які будуть поклялися перед Слідчою Комісією для перевірки комуністичної діяльності.

І саме це дало притоку до того, що американський письменник Джон Флогерті в тісному порозумінні з Едгаром Гувером, директором „Федерального Бюро Інвестицій“, видає цікаву публікацію про злочинців в ЗДА, а зокрема — про злочинців діяльності комуністів. Хто прочитав цю книжку, той переконаний, що діяльність сенатора Меркерта — це не якась безглузда нагілка на Богу духа винних людей, але конечна самооборона амеріканського громадянства перед найбільшим ворогом людства — комунізмом.

Згаданий публіцист наводить у своїй книжці цілий ряд випадків, з яких закордонна преса подає деякі відомості своїх читачів. І так читачи про такий випадок: Портівний робітник, який виландував з корабля скрині з сардинками, відкрив одну пшущку. В ній, на велике здивування, знайшов він, замість сардинок, малу книжечку. Така „сардинка“ були і в інших пшущках. Вони носили заголовки: „Правила гри в копаний м'яч“, „Гокей“, „Бокс“ і т. ін. Але як приглянувшись ближче тим „спортивним книжечкам“, то можна вичитати, як належить робити ушкодження у функціонуванні електричного струму, що призводить до експлозії трансформаторів; в якій дати до чужого бюро невеличкий вибуховий пакуночок, або як підкупити зовсім непомітний пролаудок за стіжку капелюха, який в слушний момент розірве голову людини.

Важливі міста для держави добре розуміли й наші доморослі комуністи, хоча й було й дуже мало. Це так звані боротьбисти — ліні соціалістично-революційні і ліні соціалістично-демократичні з газетою „Червоний Пралор“ — так звані „незалежні“. Як перші, так і другі пізніше увійшли до Комуністичної партії більшовицької України (КП(У)), а в 1927 році до них приєднались і українські (УКП). Ця група людей за духом комуністичний (х звали комуністичні комуністами), а за національністю українці під час НЕП-у почала відмоксовлення від Москвитини. Досі було це видно в пош, звичаях і народній поезії, а тепер українці творять власну літературу і твердять, що в українській мові може бути драма, епопея, лірика, поема, роман і то такі, що порівнювали б московським! Тоді прийшла друга фаза поборовання у кр іанського самостійницького руху в формі твердження, що все українське — це насліддявання московського. Так Котляревський мав насліддувати Осповоду, а Квітка „подралась“ Карамзіну, Жуковському та Тургенєву (Петров). Це твердження збивав М. Дашкевич, кажучи, що Квітка був основоположником у кр іанського сентименталізму, першу свою повість видав у 1832 році, на десять років скоріше від тих, що їх мав насліддувати. Другим закидом Квітку збоку московської критики був сентименталізм, „але в Квітці нічого сентиментального, а закид походить з того, що критики не знали того народу, що його відображав Квітка“ (Халевський).

Щоб зрозуміти значення Квітки в нашому й в європейському письменстві, щоб зрозуміти збобу московських критиків, треба додати, що в тому часі на Московщині була мода співати похвальні „оди на рабство“, випускали різновидні типи, описували маскарлади. Перед у тому діяли московському провінціалізм величчю столичні письменники, надаючи такий тон українці, намагаючи його нашим письменникам.

„Мені було досадно, — писав Квітка в одному листі до Плетньова, — що всі літють під небесами, випускають чудацтва, творять тини“, і тому він оглядається направо й наліво, і з цілою ширістю своїх рідних селян та селянок. Це був зворотний пункт у житті та літературній творчості Квітки, в тому моменті він рахується з російським Поніухіні, а народжується вельетень Основ'яненко, зриває з традицій „джингелістичний паянко“ (вистава Квітки, ДБ.), а зберігає мас, а закид походить з того, що критики не знали того народу, що його відображав Квітка“ (Халевський).

Щоб зрозуміти значення Квітки в нашому й в європейському письменстві, щоб зрозуміти збобу московських критиків, треба додати, що в тому часі на Московщині була мода співати похвальні „оди на рабство“, випускали різновидні типи, описували маскарлади. Перед у тому діяли московському провінціалізм величчю столичні письменники, надаючи такий тон українці, намагаючи його нашим письменникам.

„Мені було досадно, — писав Квітка в одному листі до Плетньова, — що всі літють під небесами, випускають чудацтва, творять тини“, і тому він оглядається направо й наліво, і з цілою ширістю своїх рідних селян та селянок. Це був зворотний пункт у житті та літературній творчості Квітки, в тому моменті він рахується з російським Поніухіні, а народжується вельетень Основ'яненко, зриває з традицій „джингелістичний паянко“ (вистава Квітки, ДБ.), а зберігає мас, а закид походить з того, що критики не знали того народу, що його відображав Квітка“ (Халевський).

Щоб зрозуміти значення Квітки в нашому й в європейському письменстві, щоб зрозуміти збобу московських критиків, треба додати, що в тому часі на Московщині була мода співати похвальні „оди на рабство“, випускали різновидні типи, описували маскарлади. Перед у тому діяли московському провінціалізм величчю столичні письменники, надаючи такий тон українці, намагаючи його нашим письменникам.

Д-р Дмитро Бучинський

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВ'ЯНЕНКО
1778 — 1843 — 1953

(3)

На основі народних жартів-оповідань оповідав написав Квітка цілий ряд гумористичних оповідань, у яких дехто з критиків добуває „котляревщину“ у негативному значенні, чи не насліддявання здорового гумору Котляревського, а того, що мало служити панам для розваги. З такою думкою тяжко погодитися, тяжко дошукуватися сліпого насліддявання, тим більше, що Котляревський не писав для розваги панів, а деякі його оповідання недовзначно були звернені проти московських критиків. Микола Дашкевич каже, що гумор Квітки йде слідом за гумором Сковороди, чи іншими словами той гумор був критикою і наукою для невиклоданого ще тоді українського читача. До

оповідань гумористично-назвляхих характеру треба зарахувати „Салдатовський патер“ (1832), у якому Квітка дає відповідь московській критиці, що вона пиялізує чия свого діла — московську літературу, а не бралася критикувати українську, якої не розуміла й не відчувала. Тут треба згадати також оповідання „Пархомов сидіння“ (1841), „Підбрюкач“ (1843), „Куплений розум“ та ін.

Серед деяких творів Квітки масмо дещо з виразними слідами українського романтизму, але треба зазначити, що він не насліддував чужих зорів, про які, мабуть, навіть не знав. Це оповідання, для яких тематику зачерпував він з народних вірувань у чортів, відом, опирів тощо. Сю-

ди належать „Конотопська відьма“ (1834), „Мертвецький вальсден“ (1833), „От тобі скарб“ (1837).

Не мале значення Квітки для нашої драматургії, стисліше для нашої ранньої драми. Його життя і письменницька праця припадають на той час, коли в нас народжувався модерний театр, а не було чим заповнювати його програму. Частиною того року взяв на себе Квітка, пишучи комедії та водеїлі для нашої сцени. Коли дивитися на його очима сьогодинішній критики — твори ті слабенькі, але треба усвідомити собі, що вони відповідали ситосприймально та ментальності тодішнього нашого відвідувача театрів. Треба було в 50-70-х роках виховувати глядача якраз такими водеїлями та комедіями, щоб міг він сприйняти твори Тобілевича-Карпенка-Карого. Його „Свататя на Ганчібарі“ (1831) це й сьогодні викликає у глядача щирий і невимучений сміх. Відомі його комедії „Шельметко денщик“, драма „Щира любов“, водеїль „Вой-жінка“ та ін., що й сьогодні з нашої сцени до 25-х років нашого сторіччя.

В 1839 році написав Квітка свої „Листи до любозних земляків“ — моральні науки, які, хоч дуже далеко відбигали від дійсності, які — го-ворить Сфремов — „без усіх мішків не можна тепер читати“, аузенячи й дрібно моральна наука навіть для свого часу негодична, але дещо з тієї науки це й сьогодні можна пригадати: тикати від проклятої горлохотки, вчити дітей Богу молитися, до церкви ходити, слухати батьків і старших, шанувати кожного, хоч навіть меншого від себе! Це правди вічні й непоміняльні, правда, на які хворі навіть сьогодинішні люди. Не зважаючи на те, що письменник у цих „Листах“ не мав сил реально глянути на тверду точність, не мав сил дати моральної науки якраз тим, що їм потребували — панам-поміщикам, різним урядникам-хабарникам, — навіть ті його нещасні „Листи“ не можуть затемнити його симпатичної постаті, не можуть зменшити його заслуг для нашого письменства.

Значення Квітки в нашому письменстві

Щоб належно зрозуміти й оцінити значення Квітки в нашому письменстві, треба пам'ятати, що саме переродження Поніухіна на Основ'яненка відбулось у дуже несприятливих умовах, саме тоді, коли московська критика мала чолі з Вісаріоном Бєлінським горлала: „Не пішіть на-малоруські! Как это смешно!“

Полемой на сторінках „Біблотекі для чтіня“ називався відроджене письменство „умною жалостью“. Треба було мати не абияку духову силу, волю, незрівнянну любов до народу та мови, щоб у часі тієї чорної московської реакції відкритися від „лаврового писань, од на рабство“, а схилитися низенько перед народом, над яким Москва, як над покійником, вже була поклала хреста.

Але Москва не могла зупинити походку українського народу до самостійності, що її започаткували наші письменники на чолі з Котляревським, що так виразно підкреслює той же Полемой, пишучи: „Україна відцеляю-

ється від Москвитини. Досі було це видно в пош, звичаях і народній поезії, а тепер українці творять власну літературу і твердять, що в українській мові може бути драма, епопея, лірика, поема, роман і то такі, що порівнювали б московським! Тоді прийшла друга фаза поборовання у кр іанського самостійницького руху в формі твердження, що все українське — це насліддявання московського. Так Котляревський мав насліддувати Осповоду, а Квітка „подралась“ Карамзіну, Жуковському та Тургенєву (Петров). Це твердження збивав М. Дашкевич, кажучи, що Квітка був основоположником у кр іанського сентименталізму, першу свою повість видав у 1832 році, на десять років скоріше від тих, що їх мав насліддувати. Другим закидом Квітку збоку московської критики був сентименталізм, „але в Квітці нічого сентиментального, а закид походить з того, що критики не знали того народу, що його відображав Квітка“ (Халевський).

Щоб зрозуміти значення Квітки в нашому й в європейському письменстві, щоб зрозуміти збобу московських критиків, треба додати, що в тому часі на Московщині була мода співати похвальні „оди на рабство“, випускали різновидні типи, описували маскарлади. Перед у тому діяли московському провінціалізм величчю столичні письменники, надаючи такий тон українці, намагаючи його нашим письменникам.

„Мені було досадно, — писав Квітка в одному листі до Плетньова, — що всі літють під небесами, випускають чудацтва, творять тини“, і тому він оглядається направо й наліво, і з цілою ширістю своїх рідних селян та селянок. Це був зворотний пункт у житті та літературній творчості Квітки, в тому моменті він рахується з російським Поніухіні, а народжується вельетень Основ'яненко, зриває з традицій „джингелістичний паянко“ (вистава Квітки, ДБ.), а зберігає мас, а закид походить з того, що критики не знали того народу, що його відображав Квітка“ (Халевський).

Щоб зрозуміти значення Квітки в нашому й в європейському письменстві, щоб зрозуміти збобу московських критиків, треба додати, що в тому часі на Московщині була мода співати похвальні „оди на рабство“, випускали різновидні типи, описували маскарлади. Перед у тому діяли московському провінціалізм величчю столичні письменники, надаючи такий тон українці, намагаючи його нашим письменникам.

„Мені було досадно, — писав Квітка в одному листі до Плетньова, — що всі літють під небесами, випускають чудацтва, творять тини“, і тому він оглядається направо й наліво, і з цілою ширістю своїх рідних селян та селянок. Це був зворотний пункт у житті та літературній творчості Квітки, в тому моменті він рахується з російським Поніухіні, а народжується вельетень Основ'яненко, зриває з традицій „джингелістичний паянко“ (вистава Квітки, ДБ.), а зберігає мас, а закид походить з того, що критики не знали того народу, що його відображав Квітка“ (Халевський).

Щоб зрозуміти значення Квітки в нашому й в європейському письменстві, щоб зрозуміти збобу московських критиків, треба додати, що в тому часі на Московщині була мода співати похвальні „оди на рабство“, випускали різновидні типи, описували маскарлади. Перед у тому діяли московському провінціалізм величчю столичні письменники, надаючи такий тон українці, намагаючи його нашим письменникам.

АРОНСБУРЗЬКІ ЗБОРИ

Група ініціаторів з Сентер Каунті, Пенсильванія, вживають заходів, щоб створити постійну організацію, яка дискусіями та на прикладах допомагатиме налагоджувати кращі стосунки між людьми та націями у З'єдинених Державах. Започатковано цю організацію цієї весни на зборах, скликаних в Аронсбурзі, Пенсильванія. Ці збори, названі Аронсбурзькими зборами складалися з сотні найповажніших місцевих громадян із сотні гостей, запрошених з різних частин З'єдинених Держав. Збори тривали три дні.

Розсаджени парами, одна особа з місцевих, а одна з гостей, ці двіста делегатів від усіх релігій і рас, були поділені на шість груп. Вони обмірковували проблеми дискримінації та її вплив на релігію, уряд, освіту, працю, відпочинок і побут, а також спосіб боротьби з нею.

На цих зборах пересічні американці мали змогу вільно й щиро висловитись про

ПРАЦЯ

ПОТРИНО ОПЕРТОРІВ до звичайного шиття на машині "Singer". Багато надсильних годин (овертаймів). Вимагається знання англ. мови. Голоситись: 151 West 26th Street, 2nd Floor, New York City, N. Y.

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ кримінали зі соціальними подіями й соціологією (Candy Store) при Ст. Марке пла в Нью-Йорку. Нагодують розкопоти добрий бізнес. Ціна \$800. По ближчій інформації голоситись до: William CHUPA, 33 St. Mark's Pl., New York City, N. Y. Tel.: OR. 4-5340.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляю моїх Прихильців та Знайомих про зміну адреси. Від 25-го серпня моя адреса є: GREGOR MASLIVIC, 1294 First Ave., Apt. 15, New York 21, N.Y.

РОЗШУК

ЮСТИНА КІНАШ з роду Лопушанська зі села Нагір'я Велика, пов. Старий Самбір, пошукує свого брата **ВАСИЛЯ ЛОПУШАНСЬКОГО**, який працював перед капітуляцією в копальні вугілля в Німеччині. Хто знає про нього або він сам просить писати на адресу: Yustyn Kinasz, 2286 W. 5th Street, and 13, Ohio.

ПОШУКУЮ Василя і Дмитра МЕДВІДЬ, зі села Орипчик, пов. Рогатин. Відомість про них або вони самі просить слати на адресу:

JOSEPH WARNICKI
9 Menzel Avenue, Maplewood, N.J.

СТЕФАН ДРАГА зі села Алшинівки, Східна Україна, пошукує синів Олексія і Грицька ДРАГА, а також швагря Івана МОРОЗА, знайомих Кавка Михайла і Савку. Тета Марта пошукує Валентину ЛЕХНЕВУ. Хто знає про їх місце перебування або вони самі, просить писати на адресу:

Mr. STEFAN DRAGA
1000 West 3rd Street
Elk City, Oklahoma, U.S.A.

Пошукує **СТЕФАНІЮ КОРОЛІК - ЧУЧКЕВИЧЕВУ**. Зголювання слати на адресу:

KATERYNA PETRUKA
SNAKOWA
84 Brown Avenue (Rear)
Stamford, Conn.

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ! УКРАЇНСЬКІ ВЧИТЕЛІ!
Використайте час для навчання Ваших дітей української мови і письма на основі **НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО БУКВАР-ЧИТАНКИ**

МОВОРІДНА
Опрацьованого І. Коричиним
і рекомендованого д-ром К. Кисельовським.

"БУКВАР-ЧИТАНКА" на своїх 192 сторінках має: 1) Посібник для учнів англо-мовних шкіл, за яким діти, що знають основи англійського письма, легко можуть засвоїти українську абетку; 2) Буквар; 3) Читанку. В текстах біля 200 рисунків і ілюстрацій!

ПОДРІВНА ЦІНА \$2.00.
Замовлення враз з належністю слати до:
"SVOBODA", P.O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

КУПІТЬ "НАШ ЛЬВІВ",
А ПОЧУЄТЕ ВІД НАПРАВДИ ФАХІВЦІВ,
чому ЛЬВІВ є насправду НАШ!

Заслужене ще на рідних землях, а тепер відновлене в ЗДА видавництво "ЧЕРВОНА КАЛИНА" започаткувало свою діяльність виданням, за нагоди 700-роковин існування столиці Західної України, ювілейного збірника п. з.:

"НАШ ЛЬВІВ"
Чудово видана книжка. Великий формат. Добрий папір. 54 нових ілюстрацій. Дво-коліорова обкладинка проф. В. Січинського. Сторін 216. Ціна \$3.—

Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВСЯЧИНА

ПОЖЕЖНИК БУВ ТРИЧІ ПОВИТУХОЮ

Лейтенант пожежників Едвард Т. Дюн вже третій раз цього року заступав повитуху, допомагаючи при народженні дитини. До пожежної сторожі в Брукліні прибіг стурбований чоловік, щоб викликати телефоном амбуляцію, бо його дружина мала народити сьому дитину. Лейтенант Дюн зателефонував ішов з батьком, щоб допомогти йому перенести матір до амбуляції. Але поки приїхало авто, жінка вже народила дитину. Раніше пан Дюн вже мав два подібні випадки.

ХЛОП'ЯЧИН ХОР З ЛОНДОНУ ПРИЇЗДЖАЄ ДО ЗДА

Славний хлоп'ячий хор при катедрі св. Павла в Лондоні, який існує вже 800 років, і співав під час коронації королеви Єлизавети — приїжджає на гостинні виступи до ЗДА. Це його перша візита до Америки. В Нью-Йорку він співатиме 20 вересня в катедрі св. Іоана, а пізніше виступатиме в інших містах ЗДА і Канади. Хор складається з 48 хлопців, з них 30 перейшли школу хорового співу.

КОРОЛЕВА ЄЛИЗАВЕТА II ПРИГТОВЛЮЄ ГАРДЕРОБУ ДО ПОДОРОЖІ

Єлизавета II має вийхати 23 листопада в подорож по англійських домініях. Вже тепер вона дбає про гардеробу для цієї далекої мандрівки. Плаци, костюми та сукні шитиють ті самі кравці, Норман Гартнел і Гарді Ам, які шили й коронаційну одежу. Королева відпочиває тепер у королівському замку в Шотландії і кравці докучають їй своїми примірюваннями. Капелюхи робить панна Клод

ТУРЕБНО ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся задовго не виростає, або раптово на кімнаті через несприятливі умови, як вразді, ви доведетесь від людей, що волосся зростає на випадковий волосся на голові. Вони втирали себе від цієї недуги і знайшли новий ліку, що зветься **ТРАНСАН (TRYSAN)**.

Доходить відомості, що ці ліки турбують з волоссям, які виводять від сверблячки, малою ліпшою тощо, припиняють задики правильному зростанню цього чудового ліку.

Не зовнішні, як поки потрібна стан вашого волосся, а за раз же виводить **ТРАНСАН**. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви можете дістати його за спеціальною ціною, коли надішлете поштою повідомлення до **TRYSAN Co. Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y.** Зайди випишуть вам дві тридцятипачки за \$5, тобто із знижкою \$1 від звичайної ціни. Коли пошлати відшкодування (C. O. D.), тоді додати ще поштову доставку.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЖИДИ СВЯТКУЮТЬ 3,000-РІЧЧЯ ЄРУСАЛИМУ

В Нью-Йорку засновано комітет з 3,000 осіб, представників ортодоксальних, консервативних та реформованих жидівських громад, який 20-го жовтня святкуватиме 3,000-річчя Єрусалиму. Святкування відбуватимуться в Медісон Сквер Гардені. Квитки на цю вчорністість дістануть тільки ті особи, які набувають бонди Ізраїлю, дохід з яких призначений на господарську відбудову жидівської держави.

СИГНАЛИ З РОЗБИТОГО ЛІТАКА

У ЗДА знайшли апарат який подаватиме сигнали після того, як літак розбіється в катастрофі. Цей апарат приміщений коло хвоста літака, і пілот має скинути його після того, як не зможе користуватися з радіо. Снадаючи на парашути, апарат висилася сигнали, подас назву літака і час катастрофи. Якщо ж летун не зможе своєчасно апарат викинути, він почне діяти після того, як літак упаде на землю. Цей апарат збудований з триконого матеріалу і може безперервно працювати 48 годин.

АВТОР, ЩО ПИСАВ 100,000 СЛІВ МІСЯЧНО

Конгресова бібліотека в Вашингтоні має багато цінних рукописів. Невдаючи вона набула рукопис 17 повістей Зейна Грея, що помер 1939 року. Мало хто з авторів міг би зрівнятися з ним у швидкості писання, в чисті виданих книжок та популярності написаних творів. Він писав 100,000 слів на місяць. Випродж перших 20 років його творчості продано з його 25 повістей 17,000,000 примірників. 56 мільйонів людей читали його твори.

МОЛОДШО НЕ ВТОПИВСЯ ГОЛЛАНДСЬКИЙ КНЯЗЬ БЕРНГАРД

Аж тепер подано до відомо, що чоловік голландської королівської династії мало не втопився в океані коло Голландських Антиль, коли робив там підводні знімки. Обтяженого важким апаратом, крутж скопив князя, зіпсувався, і князь був втиснувся, коли б один із його помічників не допоміг йому скинути апарат і випливати на поверхню води.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Прийбув перший корабель із полоненими з Кореї

Сан Франсіско, Кал. — Сюди прийбув перший корабель "Генерал Нелсон М. Волкер", який привіз 328 полонених, звільнених комуністами. На їх прийбуті чекали батьки, жінки та рідня. Після офіційного привітання відбулися зворушливі зустрічі. Чуті були: "Який же ти худий!".

Новий султан перебрав владу в Марокко

Рабат, Марокко. — Переворот в Марокко завершений. Після того, як султана Сіді Мохаммеда Бен Юсуфа, вивезено літаком на Корсіку, і проголошено його стріля, Сіді Мохаммед Бен Муллі Бен Арафа, новий султаном, у Марокко ситуація заспокоїлася. Нового султана інтронізовано з додержанням всіх формальностей: його номіновано, номінація була законом затверджена і після того офіційно його введено на престол. Ввесь цей переворот стався безкровно. Нового султана підтримують войовничі арабські племена та мусульманська більшість Ель Гілуї з Маракешу у провіді. Арабські націоналісти, що підтримували попереднього султана, не встигли виступити в його обороні. Поряд 1000 націоналістів французів внаступили. Новий султан, що спирається на консервативніші арабських елементів, які неохоче ставляться до соціальних реформ, що їх хотів був перевести попередній монарх, є прихильником до французів, дарма, що і Сіді Мохаммед Бен Юсуф, вступивши на престол, тісно співпрацював з французькою владою. Переворот, що його керівник генеральний резидент Франції у Марокко, ген. Гі-Іом, викликав у самій Франції поруч із призначенням, також гостро-критичні голоси, бо таке радикальне усунення султана і введення на його місце другого султана викликало враження безпартійної колоніальної політики, що не рахується з бажаннями народу. Однак факт, що все сталося без проливу крові, те, що цей переворот запобіг безглузду кровопролиттю між двома таборами арабів, промовляє на користь ген.

СІВЕ ВОЛОССЯ ЦЕЗАЄ БЕЗ ФАРБУВАННЯ

Чудовий препарат можна тепер дістати, щоб повернути своє волосся до природної темної краси, не вимагаючи жодних зусиль. Коли ужити його кожні два дні на короткий час, він поступово і чудово поверне свій природний колір. Тимто: темне волосся дає вигляд молодості.

МУЖЧИНІ, ЖІНКИ

Якщо ви не задоволені тим, що не можете витягти андалі, які вам дає ПРИРОДА, тому що вам їх замало або не до вподоби, з недостатком належних вітамінів в поживній їжі, то прочитайте оце.

Вас повинні спеціально цікавити вістки від тих, що мали найбільш добродітства з уживання форми у, знаної як TRI-X. Це та формула, якої подана доза дає більше ніж міліграмів запотребованих для дорослих деяких загально-важливих вітамінів.

Якщо ви відчуваєте, що ви не можете скористатися з такою дозодією, то ви можете дістати потрібну кількість, коли випишете оцей випишете до **ORE-GON DRUG PRODUCTS, Dept. 3, Peekskill, N. Y.** Зайди випишуть вам негайно пачку вартістю \$3.50 відшкодування поштою. Не потребуєте посылати грошей з замовленням. Заплатите поштові при доставі.

МИ ШЕ МАЄМО ОБМЕЖЕННИЙ ЗАПАС ПЛАТІВОК "НАТАЛКИ ПОЛТАВНИ"

Щоб уникнути розчарування, замовляйте негайно! **ПОВНА ОПЕРА** 17 нерозривальних платівок в чудовому шпиритному альбомі, наспівана визначними силами Київської Опери.

СПЕЦІАЛЬНО \$15.00

Альбом можна замовити у Вашій місцевій музичній крамниці, або написати до нас (залучивши до замовлення чек або моні ордер) на адресу:

Union Square Music, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

УВАГА! УВАГА!

Вже вийшла з друку велика п'єса **"ОБЛОГА ЗАМКУ"** мелодрама на 5-ть дій П. САВЧУКА.

Ціна примір. 50 цент.

Ще можна набути попередні п'єси цього автора: **"УПА в Карпатах"** 65 цент. та **"Чотирьох з мільйонів"** — 75 цент. за примір. Набуття більшої кількості дається відповідна знижка. Замовлення з належністю слати на:

"SVOBODA", P.O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

або W. Mychajlowycz, 383 Grand St., Jersey City, N. J.

РЕКОРДОВНИЙ РІК В АМЕРИКАНСЬКІЙ ІНДУСТРІЇ

В 1952 році американська індустрія випустила продукції в такій кількості, як ніколи в своїй історії, про що свідчить звіт Департаменту Торгівлі З'єднаних Держав, в якому вперше подано детальну картину американської економіки за минулий рік.

За цим звітом, продукція нашої країни збільшилася майже на 25% від 1946 року, тобто від кінця Другого Світового війни. Не зважаючи на те, що урядові видатки на національну безпеку збільшилися надзвичайно, понад половину сьоміричної продукції пішла на приватні потреби.

Помертна Згадка

ІВАН РУДЕН, член Т-ва азпозомки СІВ, відл. 367 УНСОУ в Рачестер, Н. Я., помер 15. серпня 1953 р. по довіри небузі, проживши 66 років. Похорон відбувся в 1886 р. у Похоронній, Рогатин. Членом УНС став в 1908 р. Похорон у смутку дружини Ани, 4 синів, 3 дочок. Похорон відбувся 18. серпня з похоронного заведення до церкви св. Йосафата при участі Родина. Знайомих членів Т-ва, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. В. Н. П.

СПЕЦІАЛЬНА ВИПРОДАЖ КНИЖОК

Американські трости. — Ковбок. — Емігранти. — Дні нашої слави і неволі. Вода в природі. — Уміркований та ширин. — Загай. — Останки. — Фортуні. — Дні нашої слави і неволі. 36рка Поністок. Казки про цигани. Лист шпиняри до Люппера і відповіди. — Про альгоголь і іпні. На чужині. 1. Маска. 2. Краса. Про Шевченкові твори. — Оферма і іпні. Різдвяна Ніч. — Календар. Сільська учителька. Свято весни. — Ворон між нами. — Христос воскрес. — До часу збанок роду носати. — Тополя. — Мати. — На Веліндів. — Старий звичай. — Дні нашої слави і неволі. ТАРАС ШЕВЧЕНКО. Шевченко і його Ура.

Чорний кіт.

Що то є книжка? — Початки роззачини. — Козачий кітчик. — Кіндрат Вульченко. — Швидкий. — Дні нашої слави і неволі.

Ціна \$1.50

Замовлення слати до: "SVOBODA" P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Віце не має найкращої книжки для Ваших дітей

СОНЯЧНІ ДНІ

Упорядкована М. ЮРКЕВИЧ. Ціна — 80 центів. Замовляйте в "Свободі"

"SVOBODA" P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Віце не має найкращої книжки для Ваших дітей

КУПИТЕ НОВУ КНИЖКУ

для навчання української граматики й правопису в нижніх класах народної школи.

В. РОМАНЕНЧУК **"Українська мова"** Ціна 85 центів.

"SVOBODA" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Віце не має найкращої книжки для Ваших дітей

ІВАН БУНЬКО

УКР. ПОГРЕБНИК Обслуга чесна і найкраща по ціні так само як і \$150

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 EAST 5th STREET New York City

Дігніфіковані поховання як по \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK ГОЛОВНИЙ